BILTEN 6

Joakimfest

21. Međunarodni pozorišni festival

11. oktobar 2026.

NAJBOLJE PREDSTAVE 21. JOAKIMFESTA

Nakon završenog takmičarskog programa međunarodnog pozorišnog festivala čiji su deo bile predstave u produkciji pozorišta i pozorišnih trupa iz Nemačke, Hrvatske, Crne Gore i Srbije, žiri je doneo jednoglasnu odluku i proglasio pobednike 21. JOAKIMFESTA.

Gran-pri „Joakim Vujić“ za najbolju predstavu u celini jednoglasno se dodeljuje predstavi **„Trilogija Leman“** Narodnog pozorišta Subotica, po tekstu Stefana Masinija i Bena Pauera, u režiji Igora Pavlovića.

Predstava se odlikuje visokim i inovativnim nivoom umetničke izvrsnosti u svakom izvedbenom segmentu – od dosledno precizne i ritmički dinamične režije Igora Pavlovića koja s minimalnim scenskim elemenatima uspeva stvoriti intelektualno i emotivno kompleksan svet, što publiku vodi kroz više generacija jedne kontroverzne bankarske porodice; preko virtuoznog tročlanog ansambla koji samouvereno, potresno i provokativno otelotvoruje celi niz likova; pa sve do scenografije, muzike, videa i kostima koji u snažnoj sinergiji ostavljaju utisak dramaturški i estetski posve promišljene celine.

„Trilogija Leman“ dokazuje retku hrabrost u odabiru i scenskom suočavanju s kompleksnim dramskim predloškom koji, kroz istoriju porodice Leman slika stravičnu sliku savremenog, podivljalog kapitalizma u kojemu je celokupna vrednost ljudskog bića svedena na golu finansijsku računicu.

Specijalna nagrada grada Kragujevca za autorski koncept i dramaturgiju dodeljuje se predstavi **„Četiri zida i krov“** autorskog dvojca Line Maždalani i Rabija Mruea, koji kroz dokumentarno-arhivski materijal o svedočenju Bertolta Brehta pred Odborom za antiameričke aktivnosti, pletu istovremeno strukturalno i sadržajno raskošan, ali i duboko intiman, te rafiniran predložak o pripadanju, emigraciji, slobodi govora, represiji i političkom nasilju koje se kroz istoriju nesnosno ponavlja.

Autori pritom pokazuju neverovatnu lucidnost u gotovo neprimetnim prelazima iz dokumentarne građe u dramsko tkivo i natrag, ostavljajući publiku u trajnom stanju suspensa. Time kreiraju autentičan, promišljen i odvažan scenski događaj koji svojom toplinom, analitičnošću i humanošću ne pokušava samo osvestiti strahote autoritarnih režima prošlog veka, nego zaista – kroz primer odgovornog političkog diskursa – živeti neku bolju budućnost.

Žiri u sastavu:
Vedrana Klepica, spisateljica, dramaturškinja, pozorišna rediteljka
Milica Stefanović, glumica
Siniša Ilić, vizuelni umetnik

U Kragujevcu,
10. oktobra 2026.

Publika 21. Joakimfesta je svojim glasovima odredila pobednika – **Nagrada publike za najbolju predstavu festivala** dodeljuje se predstavi **„1981“**, u produkciji Novosadskog pozorišta / Újvidéki Színház.

„Trilogija Leman“ Narodnog pozorišta Subotica

„Četiri zida i krov“ autora Line Maždalani i Rabija Mruea

„1981“, u produkciji Novosadskog pozorišta / Újvidéki Színház

VEČERAS NA REPERTOARU
11. OKTOBAR / 20 ČASOVA

PREDSTAVA U ČAST NAGRAĐENIH
Elfriede Jelinek / Dimitrije Kokanov

LJUBAVNICE

Režija: Bojana Lazić

Produkcija: Knjaževsko-srpski teatar, Srbija
Trajanje: 900 minuta

Dramaturgija: Dimitrije Kokanov
Prevod: Jelena Kostić Tomović
Scenografija: Zorana Petrov
Kostimografija: Gđa Jelinek
Muzika i dizajn zvuka: Vladimir Pejković
Scenski pokret: Damjan Kecojević
Asistentkinje i asistent režije: Miona Dimitrijević, Milica Tijanić, Janko Avramović

Igraju:
Brigitina svadba:
Nevena Kočović
Čedomir Štajn
Jasmina Dimitrijević
Darija Vulić
Milomir Rakić
Miona Pejković
Mila Đurđević
Ivan Vidosavljević
Mina Stojković

Paulina svadba:
Anđela Alavirević
Avram Cvetković
Ana Kolanđeli
Miloš Krstović
Katarina Janković
Mina Stojković
Bogdan Milojević
Dragoslav Tanasković

Fotografija: Nenad Borisavljević

Dramaturško – spisateljska beleška

Ljubavnice su roman koji sa vremenskom distancom svojom oštrinom nije ništa manje uzbudljiv nego sedamdesetih godina dvadesetog veka kada je napisan. Austrijska nobelovka Elfride Jelinek u toj svojoj ranijoj spisateljskoj fazi feminizmu pristupa grubim, preciznim jezikom, sa puno ironije. Ona *Ljubavnice* piše kao komentar, kao nezaustavljivi niz komentara. Jelinek postavlja ogled o dve žene i njihovim životima u patrijarhatu. Ona te živote izvrće i iskrivljuje svojim komentarom kao karikature razotkrivajući mehanizme jezika patrijarhata i nasilnost jezika.

Ljubavnice su za rediteljku Bojanu Lazić i mene, ne samo neveste Brigita i Paula, već i sve druge žene oko njih, njihove majke i tetke, sestre i drugarice, koleginice… Žene u braku, i bilo kom drugom ugovorom sa muškarcem regulisanom odnosu, ljubavnice su patrijarhata. One su neslobodne – uokvirene pravilima i konsenzusima regulacije njihovih sloboda. Struktura predstave proistekla je direktno iz strukture romana. Kao što Jelinek u paralelnim tokovima, naizmeničnom smenom poglavlja priča o Brigiti i Pauli, a potom ih spaja u jednoj tački u trenutku svadbene proslave. Odlučili smo se da predstavu pretvorimo u taj događaj. Dve paralelne svadbe koje jednako melju junakinje mehanizmom podrazumevanog najsrećnijeg dana u životu jedne žene – obreda kada od očeve žena postane muževljeva briga.

Ipak, u stanovištima i načinima konfrontiranja sa pozicijom žene u problemima falocentričnih i falogocentričnih struktura kulture i narativa, doneli smo odluku da kraj ili da kažemo sudbinu ove dve žene i budućih naraštaja spasemo od neminovne mračne budućnosti koju smo sami već doživeli u odnosu na vreme kada je napisan roman *Ljubavnice*, a mrak te budućnosti i dalje naslućujemo.

Džek Halberstam (Jack Halberstam) zagovara neuspeh kao poraz očekivane norme: „Uspešnost žene je uvek procenjivana muškim standardima. Rodni neuspeh najčešće znači biti oslobođen pritiska da odgovoriš na ideale patrijarhata, ne uspeti u ispunjavanju uloge žene može dovesti do neočekivanog zadovoljstva.“ E, to zadovoljstvo je ono što je Bojanu Lazić i mene interesovalo dok smo čitali Elfride Jelinek.

Dimitrije Kokanov

GLEDALI STE PRETHODNE VEČERI

1981

Autor i reditelj: Tomi Janežič

Produkcija: Novosadsko pozorište / Újvidéki Színház, Srbija

O predstavi piše: Borisav Matić, pozorišni kritičar

PERFORMATIVNO ARHIVIRANJE PORODIČNIH SEĆANJA

U srži *1981* upisan je upečatljiv kontrast koji ovu predstavu čini još uzbudljivijom: njena kompleksna, nelinearna, multigeneracijska narativna mega-struktura koja obuhvata veći deo dvadesetog veka posvećena je sasvim običnim, svakodnevnim ljudima i njihovim ličnim, porodičnim pričama. Kontrast postaje još izraženiji kad se uzme u obzir da je *1981* samo jedna od dvanaest predstava u serijalu *Dodekalogija* koja obuhvata godine od 1972. do 1983. Tomi Janežič kao autor celokupnog serijala odabrao je 1972. kao fokalnu tačku prve predstave jer je i sam rođen te godine. Pod nekim drugim okolnostima *Dodekalogija* bi bila dobar povod za vic o egoističnom umetniku-geniju koji je u slavu prvih 12 godina svog života posvetio najkompleksniji pozorišni projekat svoje karijere. Međutim, način na koji su lične priče glumaca predstave *1981* vrlo pažljivo i empatski upletene u na-

rativ ukazuje na mnogo širu zainteresovanost za „male“ ljudske sudbine i neizbežnu, tihu tragediju prolaznosti života. Jer je proces rada na predstavi trajao osam meseci; u prvom delu su glumci delili svoje porodične priče na osnovu kojih je Janežič napisao tekst za izvođenje.

Lični i često intimni karakter priča koje čine *1981* ne bi trebalo da nas zavara da predstavu tumačimo kao sklop „toplih ljudskih priča“ koje bi isključivo težile sentimentalnosti, a ne problematizovanju društvenih odnosa. Naprotiv, *1981* kroz priče o „malim ljudima“ slika pejzaž Novog Sada koji je jedan od glavnih likova predstave, a razgranata mađarsko-srpska porodica u centru zapleta na jako dirljiv i promišljen način predstavlja multikulturalnost grada. Bilo je mnogo prilika – od Novosadske racije 1942. do jugoslovenskih ratova 1990-ih – da se nasilni događaji prelome *unutar* života ove porodice, ali je Janežič ipak doneo odluku da porodicu predstavi u mirnom suživotu, dok se istorijska previranja dešavaju oko nje, što je vrlo važan postupak u reprezentaciji novosadske multietničnosti.

Pored novosadske, *1981* je u svom podtekstu i priča o Jugoslaviji. Nije slučajno što je prvi istorijski događaj na koji se predstava (vrlo kratko, doduše) referiše Prvi svetski rat, fabula se ozbiljnije razvija 1930-ih, glavni tok radnje se odvija u SFRJ, a smrt starije generacije likova se vremenski podudara sa raspadom zemlje 1990-ih – čime se egzistencijalistički plan predstave, koji se pre svega tiče teme smrti, prepliće sa propašću jedne države. Niti je slučajno što Titova slika visi na zidu u značajnom delu predstave kao faktor koji u najmanju ruku ne smeta mnogo, dok kasnije postavljena slika Slobodana Miloševića pretići isijava. Janežič, pak, nije zainteresovan da preispituje velike događaje iz jugoslovenske istorije, iako se na njih često poziva kako bismo mogli vremenski da se orijentišemo, već rekonstruiše duh vremena i način života „običnih“ ljudi koji su u Jugoslaviji doživeli i najsrećnije i najteže trenutke. Njegov postupak performativnog arhiviranja uspomena iz tog perioda utoliko je važniji što tim sećanjima preti dvostruka opasnost od zaborava – usled smrti generacija koje su to proživele i političke volje da se zaboravi sve što je jugoslovensko.

Predstave koje opisujemo kao „odlične“ su često to sa jednog aspekta – recimo, rediteljskog, spisateljskog ili glumačkog. *1981* je uspešna predstava sa sva tri apsketa, te je izuzetno važno istaći i neverovatan rad ansambla Novosadskog pozorišta kom su se pridružili i Jasna Đuričić i Boris Isaković kao glumci na srpskom jeziku. Svi glumci vešto laviraju između pripovedanja o svojim likovima i ulaženja u uloge, tehnika koja bi se mogla opisati i kao „in and out“. Iako je pripovedanje dominantni narativni obrazac predstave, *1981* od glumaca zahteva veštinu i brzinsku fleksibilnosti kako bi se u trenutku prebacili iz pozicije pripovedača u lika, potom lebdeli negde između ta dva, zatim vratili u pripovedača i tako u krug gotovo pet sati. Menjanje kostima u vidokrugu publike i perike koje ne služe kako bi glumci prikrili njihovu prirodnu kosu, već kako bi one bile označitelj njihovih likova dodatno transparentno ukazuju na dvostruku glumačku funkciju u ovoj predstavi. A ono što je najvažnije, članovi ansambla su predanošću uspeli da živopisno ožive svoje porodične uspomene koje su srdačno podelili sa rediteljem na početku procesa.

Borisav Matić

GLAS PUBLIKE
10.10. – *1981*

Ocena publike: **4,8**

Veoma mi se dopada predstava, ocenila sam je najvišom ocenom. Dopada mi se iz više razloga – najpre glumačke bravure su fascinantne, zatim, dopada mi se tema zato što se prepliću te velike priče, veliki istorijski narativi sa malim porodičnim i ličnim pričama gde se vidi da je za naše živote važnija porodična istorija nego ta velika istorija koju nam nameću kao ključnu. Izašla sam sa mnogo utisaka. Svako je mogao da se pronađe u nekim scenama, meni su suze pošle u nekim delovima gde sam pronašla svoju porodičnu priču. Odlazim vrlo potresena i vrlo emotivna.

Lela Vujošević

Predstava je predivna, još uvek sam pod utiskom. Ne mogu još da se saberem posle svega.

Milena Nešić

Predstava mi se jako dopala. Ovo je četvrta predstava reditelja Tomija Janežiča koju gledam, čak je malo kraća od *Galeba* koji traje šest sati. Uvek je zanimljivo kod njega gledati performans zato što je svaki put drugačije i glumci imaju mnogo novih zadataka i puno novih postupaka koje ne viđaš u prethodnim predstavama. Ono u čemu je on majstor je da spoji muziku i igru. Promene su veoma interesantne, toliko su dobri glumci da predstava koja traje četiri i po sata, pet sa pauzama, deluje kao da je trajala dva.

Aleksandar Petković

21. Međunarodni pozorišni festival Joakimfest
SVE SREĆNE PORODICE
6–11. oktobar 2026.

GLAVNI PROGRAM

ČETIRI ZIDA I KROV
6. oktobar / 17.00 i 20.00 časova

KISELA KRV
7. oktobar / 20.00 časova

TRILOGIJA LEMAN
8. oktobar / 20.00 časova

ĐEKNA
9. oktobar / 20.00 časova

1981
10. oktobar / 17.00 časova

LJUBAVNICE
predstava u čast nagrađenih
11. oktobar / 20.00 časova

PRATEĆI PROGRAM

7. oktobar / 18.00 časova – Mala scena
U TRENU / IN A BLINK - performativno predavanje
Kolektiv „Eho animato“
Rediteljka: Ana Konstantinović
Izvođači: Jelena Ilić i Željko Maksimović

8. oktobar / 18.00 časova – Mala scena
LINIJA / THE LINE – participativni performans
„Via Negativa“
Izvedba i koncept: Luka Jovanov

9. oktobar / 18.00 časova – Mala scena
DORA ili Ja sam tu, samo na nekoj drugoj sceni -
performativno predavanje
Autorke: Natalija Stepanović, Andreja Kargačin, Dora A
Izvođačice: Natalija Stepanović (uživo),
Andreja Kargačin, Dora A (video)

TIM 21. JOAKIMFESTA

Direktor 21. Joakimfesta i Knjaževsko-srpskog teatra: Aleksandar Štajn
Umetnički direktor Knjaževsko-srpskog teatra: Đorđe Nešović
Selektori 21. Joakimfesta: Tanja Šljivar i Bojan Đorđev
Izvršni producent: Vojo Lučić
Tehnička koordinatorka: Ana Kolbjanova
Moderator okruglog stola: Mina Milošević
Dežurni kritičar: Borisav Matić
Odnosi sa javnošću i marketing: Jovana Perić
Organizator: Bojan Ilić
Vizuelni identet: Milena Vučković

Katalog i bilten festivala:
Redakcija: Damjana Jovanović (urednica), Milica Lisica, Stanislava Veljašević, Mihailo Đurić
Dizajn i prelom: Milena Vučković
Prevod: Boris Tiosavljević (eng/sr)
Foto: Nenad Borisavljević
Promo video: Milorad Savanović
Veb Administrator: Damjana Jovanović

Domaćini trupa: Sanja Matejić, Nikola Stevović, Isidora Ferenčina, Bogdan Milojević, Miloš Krstović, Milica Majstorović, Avram Cvetković, Mladen Knežević
Ekipa tehnike: Nenad Miloradović, Saša Đorđević, Vladisav Brkić, Strahinja Đorđević, Nikola Manić, Saša Radivojević, Ivan Filipović, Uroš Maksimović, Zoran Jokanović, Boban Jovanović, Dušan Mila-nović, Srđan Labudović, Dragica Ilić, Mirjana Todorović, Teodora Spasić
Administrativno-pravni poslovi: Svetlana Borković, Nadica Ognjanović
Računovodstveni poslovi: Danijela Milenković, Snežana Nedeljković, Danijela Stević

Biletarnica: Milica Đorđević
Razvodnice: Aleksandra Dačović, Emilija Santrač, Jelena Tanasković, Jovana Milojčević
Volonteri/ke: Zahvaljujemo se volonterima Druge kragujevačke gimnazije, smera - nadareni učenici za scenske i audio-vizuelne umetnosti

1835 КЊАЖЕВСКО СРПСКИ ТЕАТАР КРАГУЈЕВАЦ